

Notitie VGN over relatie kostenonderzoek Wlz en NHC

6 april 2018

Inleiding

Momenteel werkt de NZa aan het Wlz-kostenonderzoek. Uit het KPMG-onderzoek blijkt een tekort op de zorgexploitatie. Uit de jaarcijfers over 2016 blijkt dat 26 instellingen verlies leden, terwijl anderzijds de sector als geheel toch zwarte cijfers schreef. Een mogelijke verklaring vormt een 'overschot' op de inkomsten voor de huisvesting, de NHC's. Het gevaar dreigt dat VWS het tekort op de zorgexploitatie zal willen compenseren met dit 'overschot' op de NHC's. De VGN is van mening dat een dergelijke overheveling ongewenst is. Hieronder beargumenteren we dit.

1. Het principe van de normering: het systeem

Periodieke overschotten in de bekostigingssystematiek van de huisvesting (de normatieve benadering) over 30 jaar (de cyclus van de NHC) zijn inherent aan het systeem van deze normering. Er zijn perioden met plussen en perioden met minnen, afhankelijk van de leeftijd (ouderdom) van het gebouw in een cyclus van 30 jaar. De plus is een bevoorschotting op de min en per instelling (zelfs per gebouw) verschilt dat. Want in de NHC-systematiek is sprake is van een aantal variabelen die enige ruimte laten om beter uit te komen. Dat betreft met name de bezettingsgraad, de stichtingskosten, de grondkosten, de tijdelijke huisvesting en de gebruiksduur. Deze variabelen kunnen periodiek tegenvallen of meevallen. Daarom is ruimte in de NHC nodig, om op lange termijn bij een ingewikkelde mix van gebouwen, per saldo voldoende uit te komen met de NHC. Alleen dan kunnen instellingen structureel blijven investeren in de infrastructuur/huisvesting.

2. Vaste tarieven worden per 2019 onderhandelbaar

Daar komt bij dat deze norm uitgaat van vaste tarieven. Per 2019 staat dat principe ter discussie: de zorgkantoren hebben slechts voor 2018 nog vaste tarieven gehanteerd, maar zullen dat per 2019 niet meer doen. Met andere woorden: er dreigt sowieso al een korting van vaste tarieven naar max-tarieven (en dus onderhandelbaar met de zorgkantoren). De praktijk van de onderhandelingen bij de afspraken rond ZZP's, leert een korting van 3-4%.

3. Het overschot is incidenteel

Wellicht is het inderdaad zo dat instellingen in de afgelopen 5 jaar per saldo aan de NHC hebben overgehouden. Afgezien van de factoren die we noemden in punt 1, is dit met name veroorzaakt door de lage rente en de gunstige resultaten bij aanbestedingen. Inmiddels zijn de bouwkosten weer aan het stijgen. Bovendien

hebben sommige instellingen ook enigszins kunnen profiteren van het overgangsregime vanuit de TVWMD, maar dat is nu afgelopen. Het is dus al met al nadrukkelijk geen structureel, maar een incidenteel overschot. Het kan niet zo zijn dat dit incidentele voordeel gaat leiden tot een structurele korting.

Als voorbeeld:

- a. Naar schatting beslaat het totaal aan NHC in 2016 €850 miljoen;
- b. Het tekort op de zorgexploitatie GHZ ligt (zie KPMG) in de orde van €170 miljoen;
- c. Stel dat VWS €100 miljoen overhevelt van NHC naar ZZP; dat is 1% van de sectorale omzet van €10 miljard, maar tegelijk ruim 10% van het NHC-budget;

Je kunt geen 10% van het NHC-budget structureel overhevelen om 1% van de zorgomzet te dekken. Dat is roofofbouw plegen op toekomstige bouw.

4. *Grondslag vervangingswaarde in bekostiging versus grondslag historische kosten in jaarrekening.*

Het concept van de vervangingswaarde is in deze discussie van belang. Het gaat erom dat de vergoeding is gebaseerd op het bedrag dat het nu zou kosten om dergelijk vastgoed te realiseren. Terwijl de boekhoudkundige kosten in de jaarrekening zijn gebaseerd op historische kosten. Het enige dat je zeker weet is dat je voor die kosten nooit meer zult kunnen vervangen. Dit levert boekhoudkundig een positief resultaat op, maar als je dat weghaalt, kun je niet meer vervangen. Dus wil je de gebouwen-infrastructuur in stand houden, dan is een vergoeding nodig die gebaseerd is op de actuele vervangingswaarde (anders kannibaliseer je je eigen vastgoed).

5. *Minder investeringskosten in relatie tot het Eigen Vermogen*

Tijdens de crisisjaren is minder geïnvesteerd dan bij de aanvang van de NHC's werd verondersteld. Dat kan inderdaad één van de factoren zijn die het 'overschot' verklaren. Maar dat minder investeren had zeker ook te maken met de onzekerheden in het zorgstelsel. Het niet-geïnvesteerde deel van de NHC-opbrengsten zal aan het Eigen Vermogen zijn toegevoegd, maar dat is niet te kwantificeren, omdat binnen het Eigen Vermogen niet expliciet gereserveerd kan worden in een vervangingsreserve. Het 'overschot' zit in de toename van het Eigen Vermogen waarin de ruimte is gecreëerd voor toekomstige investeringen en leencapaciteit. Toevoegen aan het Eigen Vermogen heeft zelfs riskante keerzijde, want de politiek is graag bereid om vermogens te hoog te vinden. Maar toch hebben instellingen ook rendement nodig. Bovendien geeft de NZa aan geen risico-opslag te willen inbouwen bij de nieuwe ZZP-tarieven (zie de discussie in het kostenonderzoek).

6. *Kwaliteit van de bouw in de gehandicaptenzorg*

Van de sector worden inspanningen verwacht om passend te bouwen voor bijzondere doelgroepen, bijvoorbeeld de moeilijk plaatsbare cliënten en er is ook sprake van een algemene trend richting meer individueel wonen versus groepswonen. Dat zijn ontwikkelingen die de bouwkosten opdrijven. Individueel wonen is vandaag de dag veel meer aan de orde dan bij de aanvang van de NHC's. Om dit gebouw-technisch mogelijk te maken, moet de sector de komende jaren blijven investeren en daarvoor is een adequate NHC nodig. Dus geen overheveling en bij voorkeur geen onderhandelbare tarieven.

7. *Invloed van de verduurzaming*

Naar aanleiding van het onderzoeksrapport dat het bureau nCZB in opdracht van de VGN uitbracht, voert de VGN (samen met de andere branches in de langdurige zorg) overleg met de NZa over actualisering van de NHC. Met name over duurzaamheid en brandveiligheid. Investeren in duurzaamheid zal zich in een aantal gevallen terugverdienen binnen 5 jaar, maar er zijn ook investeringen nodig die over een veel langere periode niet kostendekkend zijn. Dat verdraagt zich niet met een structurele korting. Het rapport van nCZB noemt bovendien meerdere aspecten die nodig actualisering behoeven. Daardoor lijkt eerder verhoging van de NHC dan verlaging aan de orde.